

Sveinn Benediktsson, fyrri hluti

Bjarni Benediktsson – Benedikt Sveinsson – Sveinn Benediktsson – Bréf til Sveins, vegna líftryggingar,
10. febrúar 1930 – Kort til Sveins frá Bjarna, 28. ágúst 1931 – Einkunnabók, 3. bekkur A, 1914-1915 –
Ritgerðarbók, ódagsett – Stílabók, íslenska og stærðfræði, 6. bekkur B

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Benediktarskjöl
Askja 5-3, Örk 1

3 bekkur A

Steinn Benediktsson

EINKUNNABÓK

Í BARNASKÓLA

Reykjavík

SKÓLAÁRIÐ 1914-15

Námsgreinir:	Sept.	Okt.	Nóv.	Des.	Miðsv.pr.
Kristin fræði	9	2	2	8	
Íslenska munnl.	4	4	5	5	
Íslenska skrif.	3	4	5	4	
Skrift	4	5	5	5	
Reikningur	5	6	6	6	
Sagnafræði					
Landafræði	6	6	7	6	
Náttúrufræði					
Danska munnl.					
Danska skrif.					
Enska					
Söngfræði					
Teikning					
Handavinna					
Aðaleinkunn		5,00			
Röð		9.			
Reglusemi					
Iðni					
Hegðun					
Framfarir					

Séð:

Benedikt Sveinsson.
Benedikt Sveinsson.
Benedikt Sveinsson.
Benedikt Sveinsson.

Athugasemdir:

Námsgreinir:	Jan.	Febr.	Marz	April	Mai	Júní	Aðalpr.
Kristin fræði	8	8	8	8			8
Íslenska munnl.	5	5	5	5			5,50
Íslenska skrif.	4	5	5	5			6
Skrift	5	6	6	6			7
Reikningur	6	6	9	9			6,75
Sagnafræði							
Landafræði	8	8	8	8			6,50
Náttúrufræði							
Danska munnl.							
Danska skrif.							
Enska							
Söngfræði							
Teikning							
Handavinna							
Aðaleinkunn	5,89						6,63
Röð	8.						9.
Reglusemi		7					
Iðni			8				
Hegðun							
Framfarir							

Séð:

Benedikt Sveinsson.
Benedikt Sveinsson.
Benedikt Sveinsson.
Gudrun Peturssdóttir.

Athugasemdir:

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Elspas Postatím

28. aág. 1931.

Hári bróður!

Samst er orðit síðan og hef-
skrifset þér og enda langra
síðan fyrir hefur hækkt frá
þér meðal, en fyrst og skiljan-
legt meðan á sunnarönum
þínars stundum. - Var at
búggja um at taka minn sunna-
fri með fari til Svíþjóðar
en afar, og varð at eg fari
hér til Þívan hevða og
hef; og minn veitt leðrarg
at flakjart sinn og bann
á að leggja mit mig. Henn
vant að leggja lítt a bróður
vara fíetur á morgunn, og bann
bígg fyrir glass, fór en bann
var, fimm óklíðaðum, meðan
vant að leggja lítt a bróður
þínar meðan bann leggur. Þegarinn

No. 5331 Verlag: Vietor Ullmann, Koblenz.

Hr. framkvæstj:

Sveinn Benediktsson
Rómáskólastræti 11
Reykjavík
~~Sigður~~

Íslанд.

Herra Direktör Sveinn
Benediktsson, Reykjavík
Skólaþórdustig 17 A.

Beg 10-2-30 - Vt. 12/5, 1905
er lífþryggður i
lifsþeyrgðartjelaginu
ðannmark. Kaupsmannahöfu
þyrir KrónaTíu físuund
þryggingsarupspáhæð. —
= 10 físuund Krónunnar íslensku
Hann hefur i dag
greitt Krónur 159, 80 sk.
= Eitt hundrað fimm tie ríu og $\frac{80}{100}$
Sér er 18ta árs idþjald hans
Um frenum eru gríddar 6 Krónur
i Pálsvígjald og 8 tímavilgjald.
Frýggjingin vyrjar í dag.

Reykjavík 10 febrúar 1930
Ponvaldur Pálsson, leður
Lífbiastjóri í Þjórhafi

Vátryggingarfjelagið London

Phoenix og Norwich Union.

Eignir yfir 1000 millónir króna.

Eldsvoðaábyrgð — Sjóvátrygging — Sjó og Stríðsvátryggingar

Líftryggingar — Slysatryggingar og Ellistyrkstryggingar.

Barnatryggingar.

Hár Bonus. — Lág iðgjöld.

1. Hjer með leyfi jeg mjer, virðingarfylst, að vekja athygli á vátryggingarfjelaginu London, „London Guarantee Accident Co. Ltd.“, sem er eitt hið öflugasta vátryggingarfjelag í heiminum, stofnað 1869, og hefir útbú i 30 löndum. Þrjú stærstu fjelög heimsins: London Phoenix (stofnað 1782), og Norwich Union (stofnað 1797), hafa sameinast og keypt upp 30 fjelög önnur.

London tryggir ódýrast og öruggast fyrir **eldsvoða** (öll dönsku fjelgin endurtryggja hjá því). Fjelag þetta tryggir einnig fyrir reksturstapi og hefir **glervátrygging**, **þjófnaðarinnbrotsvátrygging**, **bifreiða**, **bifhjóla**, **skylduverkamannatrygging**, **slysatrygging**, **slysa-**, **líf-** og **sjúkratrygging**, **óspektatrygging** og **Garanti-Kapitaltrygging**, vatnstablettar og **tvíjárhálfatrygging**.

Fjelag þetta hefir einnig **líftryggingar** og **sjóvátryggingar** sem hvergi eru ódýrarí.

Fjelag þetta er hið þektasta alstaðar þar sem ensk tunga er tölud, hefir mikla útbreiðslu í Ameríku, og hefir unnið vel á hjer síðan það byrjaði.

Vátryggid alt, sem þjer þurfið, í þessu fjelagi, vegna þess, að það er tryggast og ódýrast. Hefir greitt í tjón yfir 15 milliarda 246 millónir króna.

2. **Sjerstakar slysatryggingar í London.** London borgar út fyrir trygðan mann í fjelginu 50 þús. kr., ef hann deyr af slysum. Við örkuð trygða alt að 50 þús. kr. og í dagpeninga til sama, meðan hann er óvinnufær eftir slys, alt að 2 ára timabili, alt að 50 kr. á dag.

Fjelag þetta hefir útbú á Íslandi. Stjórn útbúsins og aðalumboð hefir

Þorvaldur Pálsson

læknir.

Umboðsmenn óskast.

Umsögn blaðs ráðherra Íslands um fjelag þetta 2. nóvember 1923
í blaðinu Vörður:

„Vátryggingarfjel. London. Eftirtekt skal vakið á auglýsingu hr. læknis Þorvaldar Pálssonar um ofannefnt vátryggingarfjelag. Fjelag þetta er afskaplega fjársterkt og að öllu hið traustasta.“

„Ættu menn að gæta þess vel að vátryggja hvorki eignir, líf eða limu hjá öðrum fjelögum en þeim sem fjesterk eru og vönduð, og þetta fjelag er vafalaust eitt þeirra allra stærstu og bestu“.

Prentsm. Acta

~~Hæbredsattest~~

Herr a
direktör Sveinn Benediktsson
Reykn.

Til det gjensidige Forsikringsselskab „DANMARK“

Generalagenturet for Livsforsikringsafdelingen

Vestre Boulevard 34, Stuen.

Kjøbenhavn V.

Einkaskjalasafn Bjarna Benediktssonar © Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Sveinn Benediktsson

pá er fyrst var kosið til
Alþingis 1844 var Jón Sigurðsson
kosið pingmálar Íslendinga og var
hann jafnars endurkosinn meðan
hann lífti. Að tur en Alþingi
kom saman í fyrra skjáti hafði Jón
vifast um að tilklystilegt væri at
þat yrði hafdit fyrir opnum dýrum
Um þetta var ekki að akrædit í
~~Allt tilskýrni~~ Að þingi tilskipuninn
en menning óttubust að þat yrði ekki
breylt. Fóður pingmenn sig þá saman
um að óska þess að þat yrði lefft, og
var því síðan hveyt i pingbyrjun.
En konungsfulltrúi lok þverf fyrst
og var myög stórvortur og minti mann
á einveldi konungs og gaf í skyn að
harm mundi segja þinginum ~~sig~~^{sig} af
síku fær ~~lesi~~ fram. Barnabí skí
forseti að fára flögini örnum
um þetta mál. Þóttu þetta hvar
andinn var að þurrti tild, er svo
havt var tekið að jafn meir lausni
isk, sem fessari. Að óðru ~~við~~^{við} þingi eftir

þetta var þing var þessi ósk fyrir manna
vitt ortalanust.

Skolamálið var eitt af þeim málum
sem fóru mikilli þóttu verit um þessar
máldir og hafði þá verið tekit fram
i Þórarpi fyrir til Kristjans VIII at
áður er getið; konungur lók svo nýn
málið at hann skræð 7. júni 1840, at
latinuskólan skyldi ~~þótt~~ fljóta til
Reykjavíkur og endurbaða hana innan leit
og at stofna skyldi sjerstakan greinar
-skóla. En sjóninni reis hugur við kodnum
þann er þetta minni hafa í fót mei
sjer, og vorati hún at málidinn undi
dragast þengat tel at annat vart
yðri tekið. Árið 1842 vitadi Jón
grunilega ritgjörð um skolamálið i
Nýjumfjelagsritum, Það þurrí ritgjort
skyrr hann fóða þóttum hinum helstu
tillögum sinum í skolamálinu og
vornu þær þessar: Það stofnati væru
barnaskólar í sjóþorunum; ~~þótt~~
það stofnsettir væru 4 barnaskólar
1. i hverjum landsfjörðungi; at
kensla væri unkin í latinuskólanum

og at horum yrti skipt í 6 bekkir. Það
gagnfræðajón ^{kensla} sameinað latineskólanum
Þaði prestaskólanum sje auk gagnfræðinum
skenda heimspeki og studentum atlast at
vera þar í 3 ár. Það óðru leyti hjelt
hann fyrir fram at latinuskólamálið
~~flötum~~ til þyrfti at fljóta til
Reykjavíkur og stofnsetja prestaskóla
þar. Í þinginu 1845 kom Jón fram
með bænaskrá um skolamálið, var
þess óskatré bænaskránni var þess
isk auk annars, at kent væri a
Íslandi læknisfræti og löggfræti,
Könungsfulltrúi og, forsíti meðaltu
á möti bænaskránni og mórgum
þingmönnum þótti ógjill teknit i
árinum, en þó komst málit fram
at nokkrar, ~~óttar~~ ^{óttar} var fyrir meðalt
þing búað endurbaða latineskólan
og setja prestaskólan á stofn.

Fjárhag landsins þótti Jón a nemma
bora nauðsyn til at gýfa gáum. Tílfari til
þess var tvott, þat fyrst at skólinn hafi at
nokkrum leyti hafi sjerstakan eyjt og var
þat haft á möti því at skólinn eyti

endurbættur og Preðaskálun settar á stofn
at sjóturnin ~~hafi~~ ekki stæðst ekki,
kostnáttun, er af því laiddi. En jón
leiddi rök at því, at ef reikningur
sjóssins veri gjörður rjett, munið
minsta minna at sjóturnin stæðst kostnátt
þann er um var at ræða. Þat sem var
arnað tilefni til þess at jón fór at
gjöld fárhag landsins gáum var
þat, at komungar hafðilaðt þá ek
l. ljósi 1840, at landið gæti borið
sig sjálft. Æn stjórnin taldi at leggja
þjólfir landim til 15 þúsund ríkisoldi
á ári. Í get ~~te~~ stjórnin í ljósi set
vátdafani munudu vanta gjörðar
til þess at tekjár landsins jöfnuð
wut i' mið i' gjöldin. ~~Þó~~ ~~þó~~
var farið at endurhafa ~~miði~~, þau
mat, en fór framme ~~á~~ ~~á~~ Náttir hafa
vit því at myr skattur yrti lagt
á landið og í því skyndi var far i
at undir hafa myr jantarnatt
w. síðar fór fram. Í mið 1848 gat
jón hríðs sigrí yfir því at ~~þa~~
reikningur landsins venn þá með

at vera grondlegur en áður og var
nu farið að telja ynnilegt meðlikum þess
er ekki hafði verið ^{þar fólkunum að fá að gera.} Þórt aðeins ófæril
1850 gjörði jón allmikla nít gjörðum
um miðið en eftir þess lá málst mitur
þangabtri 1860.
Verðlanarlögur voru þot til sem
alþómenningi þótti vina mest um vernt
og lagði jón mikinn hug að fá þa
breytt. Þótt einokunarverðlanin var
apnumir að nokkrum 1787 og verðlana
þrelsí rýmkat einsaman, þá lágði
enst meikil lönd að verðlum landa.
Engum var vart leift að verðla hjer-
numa þeirnum danakonungsnesum
þa met þeim afar kostum er íti-
lokkuðu alla samþeyni. Þísat
wo var háttat gat enginn verulegur
þrifnaður orðið að húgum landmanna
Enda voru ^{þlestir} landmenn i' miði
um at sekja töb fullkomins verðlanar
þrelsí. Eins og rjest í því at tilkins
fyrsta alþingi komu bonar skorir
uru verðluncþrelsí met 225 300
undir. Alþingi cirkuliði hins sama

hvað eftir annan með miklum atkvæda-fjölda og svo fjarþundunum 1851.

Var Jón framrægnarar i
málinu, og leitabest að hafa áhrif
á danska ríkisþingmenn í vredum
og ritum og tökst honum það svæði
að verslunin var gefinn alveg fyrjals
1854 eftir að hafa verið einokunn í
meir er hálfa fyrirja áld

Stjóraarsárlíð Islandss er spæð anil
sem comna mest er tengt er tengt að
nafn Jóns. Í hinnum fyrstu vitgjörnum
listi haren þeiri skotunaratlanes
stjórnukur fyrfti að dragast sem
mest saman aí inn stat og fá mura
vald en ótev, en að svo stóðdu vor
ekki kostur aí að framfylgeja þessu
En innan skars undso þau stórtit-
indi er hena mestu þigðingu hófðu
þyrir stjóraarsárlíð Islandss.

I janúarinnáundi 1848 dó Kristján
konungur að unds: Um fæssar unds
var mikill kvar meðal Danna og þotti
Fridrik VIII sem kom til mikils
á eftir Kristjári konungi VIII þau

Reykjavík, Iceland.

Gentlemen!

hvað eftir annat með miklum atkveta-
fjölda og svo fjarþundunum 1851.

~~Læs~~ Var Jón framtíðunarmáni
málum, og leitabæst að hafa áhrif
á danska ríkisþingmenn í ræðum
og ritum og bokst honum það var vel
að verðlunin var gefinn alveg fyrjals
1854 eftir að hafa verið einokunn í
mári er hólfja fritjua óld

Stjóraormáil Íslans er fyrstur aðal
sem eina mest er tengt er lengt að
nafn Jóns. Í hinnum fyrstu ritgjörnum
listi hana spærra skoðunarvatnslans
- stjórnukrýfti að dragast seon
mest saman í ainn stat og fá munu
vald en óbor, en að svo stóðdu var
dekkir kostur að frávur fylgeja þessu.
En innan skans undar þau dovit-
indi er hina mestu fyrtingu hófðu
þynir stjóraormilefni Íslands.

Í janúarinnánumi 1848 dó Kristjan
konungur að undan: Um fessar meðis
var mikill kvar meðal Dana og þáttu
Fríðrikur VII sem kom til ríkis-
á eftir Kristjáni konungi VIII fari

hita
ráðlegast að ~~gjefja~~ segnum sinn
stjórarbót, er hann heom tol mikis.
Minsti síðar varð ~~febrúar~~ febrúar
lyftingin í Paris, og er því sagt
ist til utlanda sesta níðast hev
umbrot mikil. Holsetar og Slesvikur-
mann Höfn uppraisin móti Dánnum og
um samaleiti vant ^{uppnær} ~~uppnárr~~, mikil
i Kaupmannahöfn. Og urðu þó
allir ráðgjafar konungsats fara
brai en myr minn konungrar
staf af fjarðarsnæflokki. Dana og
voru þeir mothverfir hinn ótak-
markata einvælli konungs.
Enda var þegar farið að efntil
þings, er setja skyldi myr stjórar-
löög fyrir Dánmarku. Var gjört að
þykir því að ajsþingi ~~þingi~~ skyldi sitja
5 mann fyrir hónd Íslands en konung-
ur skyldi kjósa þá allra. Þessum
þessum titindum sendi Jón Sigur-
son, 1848 til Íslands, "Hugvekjutal
" Íslendinga;" er hana ritlaði
síður dagana sem upprámit var
i Kaupmannahöfn og lísa sjer þar

óll þan aðalatriði er hann hjeft sítan frá mið-lil-dauðadags. Þen skóðun hans var í stuttumáli sí at þegar konungur af saláhi sjö umildum fengi sjóðum aftur óll þærflanverjindi) er minn hafli að kveit sjö i Þumba sáttmála, þa' er Íslendingar gengr á hönd Norwegskonungi. En a' því hefli engin breyting orta um litnum oldum önnur en sii at Íslendingar hófju i Kípavogi 1662 sett konungi jötum persi lansvjetindi sin a' hundruog hafli rið þat staðit sítan. Og af persu hæddi at Íslendingar eru mit konung einum um stjórnarsárhög - um sjersmálos sinna og að mikis þingim kaemi þetta mal ekki eftir ait. Aftur a' miði væni hitti summing - atmiði hvernig haga skyldi stjórn sameiginlegri málasma. Þetta taldi hann skýrari sögulegan rytte lansins. En þar a' ofan áttu Íslendingar skýrar og örvinðan sögulegan rytta til at ríta sjö einir met konungi og byggist sá ryttrar a' því at þei

vori af sjerskóku fjöldum og töldu sjer staka tungu. Í þessum tvífolda sýjetargrundvelli bygði hann skrifur skra sína í þessu mál og voru flestir skotun. Þótti þeim ainsætt at a' þessum grundvelli og engum ótakum ætu ~~þótt~~ ^{þótt} Íslendingar at byggja knöflur sínar, enda hefur óll sjálfstæðisbaráttu uppi fra þessu sniist um þessi afur. Danir voru þa' og lengi sítan á ~~allt~~ alti annari skotun um þetta mal. Og veildu hvorki rutu kenna þjólegan eða sögulegan rytta landsins til at ríta sjö sjalt. Heldur ailitu þar Íslend at mis hjerat í Danmarku og vildu skam því ryttrinn ír knefja. Einig l'ðdu þer kennningar Jóns Þórðarssons og gat einar og þjórestaðum hann varti þa' mal sitt met ríkum og stillingu og ljöt i megi hokust þar skóðun sinni. Í ranganum af þessum sinni hans var stjórnar skráin 1874 sem þótt fullnægti ekki

likst því fullnægti kerfum landsmenn ver sett var í málit hafnasi tilstoðum
A Alþingi 1849 voru reðd
frjálsleg kosningalög, eftir þaum
var svo kosist til sjófundiðars
er átti að ræða um stjórnarsýr-
komlag landsins. Þennan líku þess
at sjófundiðarsýrið kemi saman með
mikilli eftirventingu. Ekkivær
laust vísat að lannmonnum væni
nokkrum órótt um þelsfarmandar
og bötti Trampe ~~þ~~ stíltants
námi varlegna at fá ðanska
hermann til Reykjavíkur fyrir
sjófundið. Stjórninni böttu bætta
kosningarsýri til sjófundið takast
álitlega því að miðhluti fings-
mannana voru embættismen og voru
fundinum steft. Saman snemma i
Júlímanúði 1851. Frumvarpi var
lagt fyrir sjófundið um stjórn-
arsýrkomlag landsins, en fundar-
mönnum fannst það ekki álitlegt, enda
var þar yfir höfut farið fram í
fullkomna innlinnum, óv sem Ísland
væri hjerad í Þannórkum. Meðundir

stjórnarsýri algjörlega, en hó til
skötunum þum
nytt frumvarpi, er byggist að eftir
Sigurðsson hafi heldid fram átta og
var hann kosinn framsógaður í
málini. En er konungspulltrúi
si hæruð frum fór vildi haði
ekki að málit kærnest til emrada
9. agust var holdinn fundar í sítaka-
rinni, létu fá dönsku hermannini
at átar er getið meira að sýr hér er
~~santum~~ átar, til at ógna fingsmön-
num. Konungspulltrúi hjelt ræða
í býrjum, fundarars, og aitaldi fings-
munn, hæftilega. Konungspulltrúi at
álit nefnaðarinnar væri þannig að
fundurinn, hefti enga heimild til að

taka þat til umræðu og kvæðst fari
munan fundinum skitit. Niðurhú þau
tíðindi at i' fari leili er konungs-
fulltrúi sagði: „Og leisi jeg yfir í nafni
konungs,” greip Jón Sigurðsson fram i
þvoir konum og mælti: „Ná geg litja
mijr hljóts til at verja gjörðir kings-
ins og nefndarinnar.” Forseti svarað
: „Nei.” Lauk þá konungsfulltrúi mælti
sinn og sagði: „Þat fundinum er skitit.
Jón stóð upp af ríkjótt og mælti: „Jeg
mötvali persari að ferð” Um leif og
konungsfulltrúi ~~gjekk~~ sagði konunum
„Jeg voru at þingmen hafi heyst at
jeg hafi dilit fundinum i nafni konungs.”
Jón Sigurðsson svaraði því: „Og þeg mælti
mötvali persari að ferð i nafni konungs
og þjóðarinnar og aikil þingini oykt
til klaga til konungs ors yfirloða-
legum þeiri er hjer hafur vorit höft i framfari
Rísu fundarmen. Þa upp og mælti flet-
ist i einu hljóti: „Vjer mótmælum allir.”
Fari mest var konunginum óskat hella
og sitat gengit af fundi. Daginn eftir
var samit rekilegt avarpi til konungs samkvæmd

frumvarni af 43.
[nefndarinnar, mitdu 35 fundarmen undir þat og
var síðan kosin nefnd með frumum mónum til
at fera konungi ávarpið og var Jón um þeira.
I auglögning konungs 12 maí 1852 var ðóðri þær
nítast, sem um hafði verið bætið. En þar umboði-
menn ur setit höfla a' þingi og ritast undir
ávarpið, fengu ekki leifi til at vera a' þingi
áfram og stjórnun synðde þeim svinnileg sínus
áttig d' Óðru. Eftir at þjóðfundinum var
skitit, tök Alþingi at starfa a' mið, en fótt Íslend-
ingar bæti utan þings og innan hinnta stjórnun-
síð at þeim bæti stjórnar ból eins og sunnspægn
um þeina a' Þannorkar og at landið eftir ólumkít
fjöldi hja Óðrum sem fyr a' línum hefti ramnið i
hinn dánarka ríkisjöld, en þær fyrstóttu mið at
þa at þeim setti að voru fárra framfara aukst,
sum ekki legt væri, þa fór þi stjórnukí ungu ót i þeum
máli. Samt var stjórnunni sanasaman löst at
Íslendingar ittu til fjar at telja hja Óðrum, og at
þjóðagesskylndur með Óðrum og Íslendingum
vörti að vera sunnfinta stjórnarbotármálina.
Veyna þurkvæddi stjórin 5 munni í maí 1861.
I nefndinni voru 3. Danir en 2. Íslendingar og ittu
þær at gera tilslögur um hvernig eftir at ríða fjar-
hugsmálum til dícta. Nefndarinnunum kom

Öllum suman um þat að næðsynlegt væri at Íslenskir sínar um stjórarbot.

ingur hefðu sjölastakan fjarðag og at Íslendingar spögur hjer var komið i sögum var stjórnun fáum
atlu fyrir hýá Þóru. En skodanir nefndar manna voru at lita örnum augum á stjórnunum en áteyr a' krúðu
mög skiftar um upphafet fjaðins. Þóri Sigurðsson og Islandingar, og vildi regnna at linda einhvern orla
Óðgeir Stephensen ~~at~~ voru þær Íslendingar en a' stjórnarskipunarmáli. Og var lagt fyrir Alþingi
seti atlu i nefndinni. Þóri hylt fóvi fram, at 1867 framvarp til stjórnarskipunarlaga er fórum
Ísland ~~at~~ at fá 240 þúsund krónur aðelega ís næst kröfum landsmanna. Þingið fjalldi a' fættu framvarp
rikisjöti Íslands, en hinseggjar vildi kanni at Ísland i meðinatnánum ~~hafi~~ ~~hafi~~ og
græddi til tildelega sinn hluta af konungsmötum, höfðu mann nái bestu vorum, at maleið meði
og kosningarum mið samrægirlegu málini.

Hinn nefndarsmanninum allir vildn af Íslund
þengi miklu orðina tilgangur viðskipti en kom
þó ekki saman um hve mikil þat
skjölldi vera. Aftur á móti ~~þó~~^{þó} fyr ekki í
Íslund ~~þengi~~ taki þátt í Alþingiskosningum.
Innun. Frá 1865 lagði stjórnun frammávað
einn þetta mál fyrri Alþingi ~~þó~~
og var lannsíðumur þar bestið 84 fersum
kronur í ariegfald í Kolfinni. En Alþingi
háfnæði þessu tilbodi næstaf þanni - að stæðu af
vikispingum var ókvæturinn rýttur til að abla
aiegjaldit af þessum 12 árumr líðnum. Listi Alþingi
því þó uppi at þat taki á mótti því tilbodi
um að geri ~~þó~~ fjárförreti er listi sjóni fram-
varpum og ítrekati um líf hinna fyrri óskir
Einkaeikiðastn. Bjarne

Jegar hjer var komit i sögumni var stjórninn farið at tilta öllum augum á stjórnun en áter a' knöflum Islandinga, og vildi reyna at linda einhvern eftir a' stjórnarskýfumarmálið. Og var lagt fyrir Alþingi 1869 frumvarpi til stjórnarskipumarlaga ur fórum mest krofum landsmána. Þingið fjalet a' þetta frumvarpi i meðinatnendum ~~en hefði~~ litst og höfðu munn nii besta vorum, at malid meði fram at ganga. En þetta fari a' annan veg.

Jegar fjarhagsmálið kom til umræðu í seðlisþingi, notatið þat tekniferit til at ma' undi atkvæðum sig, urskurð um stjórnartöldu Íslands i ókinni, en Islandingar höfðu jafnan halldit fyrir fast fram at um það ~~vara~~ fari við konung sunari, og með konungi og þeim i sunnungsins etti at vata þui til týpta. Jegar stjórnin sí hverja stefnu mikisfingið tök manf hein Alþingi og leit yfir til nýrra kostninga. Jegar Alþingi kom saman ~~þ~~ 1869 ljöt stjórnin leggja fyrir þat tvö "frumvörur". Þær annar um stjórnartölu Íslands i ókinni en bitt var frumvarpi til stjórnarskráar. Alþingi hafnati bálmum en þa fóru þau at sömu leiti kennra en frumvarpið 1868.

þegar stjórnin sá at Alþingi ligt i enge hlut
sinn þykist hin og hej i súndur hvetum með
kinum alkennum stöðulögum er voru samsykkt af
riksispjónum Danaka.

Í stöðulognum er svo fyrir mælt at Íslan
skuli vera óæskyljanlegur hleðti Danaveldis
en hafi þó rjóst ek lansjettindi og at langit
fari so þúsund kroinur in ríkisgjóti Danaka
fast aðsgjald en 40 þúsund kroinur ad aukar
fyrstu 10 árin ur síðar fari aðlega annars
andi eins þat fyrsti. Hafðstirjetur í Kaup-
mannakefn skýldi vera óstli dómur landi
ins en að óróðr hófu loytí voru sun
sjóttíku mal. Íslands gneingi frá miðum
Danaka. Þessi að fent stjórnunarráði
allmikla óinngjer la Íslandinu enda
blíjan nái eyðis að kolunum og þegar
Alþingi kom saman vildi mun bluti
þess ikki vilur kenna að stöðulögur
vara bindandi fyrir Ísland, heldur
vara að skoda þau sem aðfildið var
halfr Danaka. Þetta sunnar sem var að
1871 ligt konungur inn að myggileggja
fyrir Alþingið frumvarp til stjórnarþráða
þett frumvarp sötti stjórnunni Alþingi

sem fyrir óðögengilegt, einkum þat at
ratgjafi Íslands etti að vera i Danimörku og að mun
ósti ratgjafi innanlands skyldi vera abyrt fyrir
konum in ölli fyrir þingum. Voru nú gerðar
eymsar breytingar á frumvarpum og var siður
hulsta, að landstjóri væri settur a' Íslandi í
stat ráðgjafa hér konungi, og að landstjórim
veri abyrt fyrir Alþingi. Var nu frumvarpið
samsykkt með eymsum breytingum og gründ-
ist þingit að vanda i tvo flokka, meiri og
muni blæta i minni blautann voru venjulega
komungkjörum ^{þing} meðmönnum set og um et aðeisir
þjóðkjörum. Fylgdi munni blutum eymis
stjórnunni að málum eta þa vildi fara fram
miðlanarveg að settir kærust a'.

En meiri blutum fylgdi Yóni Þigurður
indruget að málum. Stjórnun vildi ekki
samsykkti frumvarp Alþingis og hugtijat
best væri að laita málum hvila sig e'
bra't, en til þess þó að gjóra stjórnun meiri
~~þ~~ innlenda en venjil hafði var stopnað
vijte embætti, sem var landshöfdinga
embættið þat var stopnað 1872. Skrifði land-
höfdingi fara með ósttu stjórn innanlands
^{ettröldri} undir ~~þ~~ blutatengundi ráðgjafar' Kaupmann-

- hófn. Sunnarveis 1870 gengjast nokkrar
þingeyingar fyrir því at stofnun
var fjelag, til at haldar frams skodunum
minnihetans á Alþingi einig man
þat hafa valdat fyrir mónum at fjelagit
gæti velt Jóni Sigurðssyni nokkurn styrk.
Fjelag-setta var nefnt Þjóðvinafjelag og var
regluglega sett á stofn á Alþingi 1871.
Var Jóni Sigurðsson valinn forseti þess
og var hann þat jafnun síðan. Til þess
at sijna glögglega hver vilji alomnum
veri vinnu at undirlagi Þjóðvinafjelld
ins haldsari fandst um land allt vorin 1873 og meiri kostur, aðrir en þingmenn
i hvernir býrði, til at koma ^a~~þingvöllus~~
~~á~~ ^{þingvöll} Alþingi. Fundarmenn mæddu
stjórnarmálist af miklum ákafa og fótti þat
átt at, at meimhluti þingsins hefti ekki
farit megalagt í horfum sínum, Jóni
Sigurðsson var a fundirum og leitabist
vita at draga ít alyktunum fundarmanna.
Á Alþingi 1873 fór meiri klutinn hinu sama
fram og áður en jafnframt var sunnarvei
stunga semþykkt í eina hljóti met til þá Jóni
at bæta komung at seita landnum næsta at.

Stjórnarskra' svo líka at alþuppsætingunni er
auðit væri og voru þau at miði sjöraklega teknar
fram er mest fótti um vett, þar a'metal,
at mytt frumvarpi er væri byggð a ickertum
landsnjettardum Íslands, yngti innan skanes
lagt fyrir Alþingi. Þa rangu runn af
vara-uppsætingu þingsins var síðan konungs
5. janúar 1874 statfesta stjórnarskra' Íslands.
Þegar fyrirkomulagit ^{er} fóður og fæddir mi,
er merkilegt at sji hvat lítill faderimörku
þui er Jóni upphallaga fyrir frama, og hylt síðan
fram mei unstaberi samkvæmum.

Fjárláðamálist kom fyrst fyrir Alþingi 1857
jin var þá forseti og fylgdi þeiri skotun
at ríktara veri, at itorima kláttunum mei
lekriningum en mei niterkursti, og
þá skotun aðhyltist stjórnin. Jóni sa'
þegar at þat var ekki ríkt sem nokkrir
ségtu, at kláttun veri ólæknandi, og
einnig fannst honum niterkurstir mjög
ísjárvortur, ef svö kynni at vera sem hann
var kroddur um at kláttin breyddist
ekki at eins ót af söttvæmari heldur ~~ó~~
kemi og uppi af vondri hirtengu.
Hann aleit enn fremur at þat veri ~~ó~~

nikit kostnadar minna að lekna ~~háð~~
~~háð~~ er að hafa ~~háð~~ verði.

en að skera miður og halda verði.

Jóni fannst að lekningar voru fullvriggar af yfir vild og bændur legtust a' sitt með að framfylgja þeim dýggilega og allt fíf hafði mikvama hertinga. Mótslóðunum lokningum anna sögn, at þetta veru unnið þau skil yrti, sem víntröð og að malit kallati bratt að og þau yrti að fara eftir þaum að þær er fyri hendi veru, en þeim aðstæðum var

Jón ekki svo vel kennar sem ekandi hefti verit. Árið 1859 var Jón kræddur til að vera erindorekki Stjórnunarinnar í þessa mál; ósamt Þórkum manni. Á þingum sunnarit var Jón ekki heomin fyrsti eins og átar og mildu þeim gagnunum tigna horum met fyrir vanfóknunum sina í þessu miklu welferðarmáli. Jón gerði sjör myg mikil far um, að fá þingmenn til að fallast að skotanir sínar, en þat varð árangur laust. Tök almenningut þessa stefnu Jóns myg illa eppi, og sögta mangir að hann vildi met henni heoma sjá i miðukum hja stjórninni og fóru vinsettur hans

pá myög þorrandi um hrít. Að öðru leyti lýsti það sjer i þessu málum að Stjórnun fylgdi skotuna sinni með ekki minni unart og kappi gagnvart almenningu en i stjórnarmálum gagnvart ~~þessi~~ stjórninni. Þó lagðist það myög þátti í henni hvé líttum gumi almenningu ur gaf ortum hans í þessu elmi og man það erikum hafa valdit fari að henni kom ekki til Alþingis frá árinu 1859 - 1865.

Fra því er Jón kom fyrst til Alþingis þótti henni vera af öðrum færgeymönnum hvat snerti meelsken og skyrleika.

Þau miklu áhrif, að Jón hafði á hag ~~landbúnumissa~~ Íslands voru ekki at eins fólgin að fyrir að koma fram einstökum spánum, heldur einnig í fyrir að glæta fjelaganda manna og framfarashug landnum nálega í allum grunnum. Þat var ekki at eins ~~á~~ sem þingmálin og rithöfundur sem henni hafði fusi áhrif heldur kom henni of til vill ekki minna til lector með

því í brjefum og ritrætum að fyrst styrk af sjóði Anna Magnus
"ófá einstaka manni til ^{gögn}, framkvæmda) - sonar, átti hann meiri eftir minni
og afskipta af almenningsmálaum. En þat sem mest er um vernt að
maturinn sjálfur var fyrirvara ið því er hann kvætti aðra til.
Hann var sjálfur fyrirvara mynd
i dragningi, dæt, dreindskáji,
itjusemi og ósýrslaeyni.

En auk þess sem Jón fannum
allra manna mest kostabíllum
um, að vekja fjoðlif Íslendinga og
hvincla rnalum þeirra i þat
horf er honum vistist heilla
- lagt, þaí standati hann einnig
met óþriggandi ístundum sínar
- daga.

Íslands. Hann leisti yfirvinnum
störf af fundi og aftaki eyja
met því að vinnum og álíts. Hann
varð met risindastórfur sínunum
bunnari maleum Íslands en meðal
matur annar og þat ættum rjorat
hafi i upphafi venit anna helstu
tilgangur hans með nánasöknum
sínunum.

Fraí því að hann fylgt er síðar
vart.

pátt í ritum þeim er nefnd Árni
Magnússonar gaf út til dæmis Snorri
Eddu og einnig samdi hann skrifðum
um framkvæmdir nefndarinnar,
sem margar eru mikil með garði
lísingar eru fólgunar hér. Hann
samdi lýsingar af mokrum skila
af handritarsafni Anna Magnú-
ssonar og er sið lýsing mikil verk
og vandað. Árið 1848 var
hann kosinn fyrirskráður
í ljötni nefnd í stað Finns Magnússon
og var hann þat jafn sítadstel
dauðadags.

Fyrst hit novana fornfræðifelag varu
hann einnig allmikil og gaf til
dæmis út fyrir þat bogið bindið af
Íslendingasíðum, voru þær utgáfum
vandaði og betur íst gartí gjörðu
en atur voru dæmitil að slíkum
bókum. Árið 1841 fór Jón til
Svíþjóðar og var Ólafur Pálsson
síðar vart prestur að Melstæti

med honum. Fórð þá fóst að
fornfræðafjelagit og sjötur Árni Magnússon
og var erindit að rannsaka Íslensk
handrit í skjalaþnum í Stockholm og
Uppsöldum. Þ Svíþjóð heppnatið Yon um
finn ymsa íslensk handrit er ekki
vorið átta kunn. Hann sunndi og
sbraiði af all íslensk handrit í Sví-
þjóð. Árið 1847 var hann kvaldið
i ritnefnd fornfræðafjelagsins, og i
háð var hann í skjalavörðun Jóns.

Het íslenska bókmentafjelag er fóst
visinda fjelag er Jón liet sjer uppnámu
skipta. Þat var eittvað þat fyrsta
er hanni gerði í þarfi þess að hafi
1832 fáddi fyrir þat æfisögn Frans
og var þat ein fyrsta leik en Íslens-
ingar fengu frið hans hundi að því
margan teknar að hann lefti nökkrum
umist að Skólinni 1836. Árið
1839 var hann hösin varapostmið
hlöld þess deild Bókmentafja-
lagsins í Haugrunnahófn og árið
eftir skrifari þess, og all atei hann

eftir þetta mestari þatt í framkvæmdum
fjelagsins. Hann klutatist til um þot
að hinn aðæti upphráttur Björnar
Gunnlaugssonar af Íslandi var presentata
og hefur fæt onnið Íslandi til mikils
soma og gagns. Ennig kom Jón fóstan
um undir handritasafn fjelagsins. Árið
1850 vart hann försíði þess og ekki lait a longu
átar en glöggy merkið sínst dagnaði han
og framkvænda í þarfi fjelagsins.

Eftir fáin að voru fjið lagsmenn orni mey-
falt flæri, og teknar þess ornar 4,000 þu-
und, meiri að órin að tólf og framkvæmdir fjelagsins varnar að sama
skapi. Jón ríði næstu um framkvæmd
á þeim fjarlægðum fjarlægðum og botti sumum þóðum heildur
ráðmiklu einhvern sitarri uninn.
Sjálfur ritati hann ýmislegt af því
er fjelagit gefið.

Gisla Þorgríðssonar var árið 1853 farið
að gefa út í Safn til sögu Íslands "og
hefur Jón í þat ritat Biskupatal í
Íslandi og Lögreglanatal og leg-
manatal með grannilegum upplisingum.
Í útgáfunni ól. biskuparsöguinn átt

hann tölverðanþátt og rjeti tilhögm bindi af því. Fyrju næstu bindi gaf Jón allri á útgáfu þorra fránum að hin síðust einn út. Þessi 17 bindi ná fram til stórum ófyrirvara til ársins 1859. Safn þetta er bæti mikil og gefist ít formbrigðasafni og eru þær svo merkilegt, og vísundirblíming þess fyrir óþókilegar skýringar upplýsingar um myndir Jóns aðgang at nýmisum skjalasöfnum stjórnlegt, at engum mundi hafa verið þeert, at gefa þær, nema honum. Þess gott Jón jafnan, at lata félagin ekki vinni ritit vísundstjórnin.

Arit 1844 leitasi Jón eftir at fa styrk til að safna í skjalasöfnum ⁱ ~~Kaupmannahöfn~~ skyrslum og skilríkjum vísundarvirkjandi sögu Íslands, en kum rjetta-avastandi, ljargreðisvegum og landshreyfum en styrkurinn var ekki veittur. Samma fyrir hann fær oftast en einum inni á leit, at fa styrk til að gefa ut lagasafn handa Íslandi, og með komungurskrifti 1847 var svolit til að veita spylði fyrir til þess, en þat var svi, svolitist að hava og at ekki ráðist i at nota þat. Samma fengu þau Oddgeir Stephensen og Jón mervi styrk vaitla, til þess, og gafu þær síðunum að i félagi 14

bindi af því. Fyrju næstu bindi gaf Jón til ársins 1859. Safn þetta er bæti mikil og merkilegt, og vísundirblíming þess fyrir óþókilegar skýringar upplýsingar um myndir Jóns aðgang at nýmisum skjalasöfnum stjórnlegt, at engum mundi hafa verið þeert, -arratanna er honum að "þær leiti gat verit ^{stær} og geti gaf gagn at. Auk þess sem hann ásamt Guðnstrígi út íslensk fornkvæti. Jón gaf ít lífsmæli Jóns á Boegisá. Almanakki íslenskati hann í 30 ár. Hann ritat fríðlegar formala vísundarboekur til dæmis vísundabók Sólinbjarnar Egilssonar fyrir skáldamálit. Jón hefur komit miklu til leitar með því at hjálpa og leitbeina ófyrirvara vísunda mónum. Þita hit mesta vísunda-

verk hans var að hafa safnatíðlað epi, með hinni næstu aldeit og elju, skjolum, handritum, breifum, og skýrslum, er hann gaf mælt til og ónokkum brátt snerti sögu Íslands eða aði komulag, vanti hana til þess bæti fyrir og fyrir höfn. Og gefnir fyrsta hvernigikla henni hefur getið afkastast i þessu

efni. Jón hafði sjerlega skarpa sjón og var allra manna bestur að lóla hans rit, sem skriftein var örðin mælti.

Framan af munum Jón hafa haft hug að að fá embætti við latinuskólan, og sotti honum þat árið 1844, en ekki var honum veitt það, munu þeir er hleit áttu að mali hafa óttast að henni og til af heimstufnubrækskráð sneri endurbætur er minniði hafa kostnadi fór með sjan.

Erl semma, minniði Jón hafa örð skólastjóri ef kenni hefti kert sig um það.

Þat var sem voru vanta mætti, að Jón var opt síndur rötter um virðingum Anna. Þannig var hann fjan. 1859 semður vittunarhrossi, vegna þeirra visindalegu starfa er han hafði leist af hendi. Árið 1866 var hann bosið til fífjöldag í hinu konunglega visindafjöldi i München. Einhunn leitust Islendingar vit að sýra honum

þann sona er þurð gátu. Sem vottur um pakkloeti Íslendinga voru komið á pingvallafundum 1873 veitt laun ír sjöti Þjóðvinrafjélagsins. Þegar A pingi kom sunnudag 1875 voru komum veitt 3200 króna heiturslaun, eftirlaingt og þurfti þjóðvinrafjögut þá ekki lengur at launa komum.

Jón ~~var~~ naut hins næsta ástföldars i foreldrohúsum og hafði fadir hans jafnán hitt næsta álti í honum. Likati honum samt ekki alls kostar stefna Jóns og skrifati honum oft að vera ekki að fast við það, sem hefti í fyr met sjan óvild og ólæs manna og ómisam arangur.

Þor brongatist 4. september 1877 og gekk að eiga Engiljörnu frondronu sinnu Einarss Ólafsson. Einarss fadir hender var Þóresson og var hannaður að Reykjavík. Reyndist hins Jóni hin astvikaða og reyndi að gjóra honum

lifit heima fyrir svo þegilegt um og augun að aflega snöt og fjörleg.
und var. Hein umni óllu fórirum han
umni, og breytti hann til alls
þess er hann hafti hug aí. Þessi
vart þeim lýðnam barna austur
éin landar. Yous voru líomi
hans. Eins og vanta-máttistof
í fráhagan Yous ávalt hildar
veikum fótum eins og vanta
mátt, en höftingsskápur
hans var svo mikill at engin
gátu orlit þess varir meira þur
sérri voru rákunnugir.

Jón Sigurðsson var andalomanus
á það og vel límatur. Hann
var friður sínnum, karlmann
-legur í welli og fótumannlegu
í allri frangöngu. Har hans
og skegg var framari af dökks-
jargt, en um fentugsaldurum
grancadi þat og varð hvitt.

Eigi að síður var hennung-
legur eftir sjá og enkornilegt
bros ljek verji lega aí örnum
hans. Hann var misjúkur.

Hann var braustur og heilsugóður
meðan bluta eftir sinnar, en er hann
var aí pingi árin 1869, fóri hann
að finna til gítar í högnihand-
legnum, svat hann aðri eruði
met að sknifa. Þetta batnudrátt
visu en nýr frá þessu vor
heilsa hans allt af veik fyrir.
Þaí er hann var aí Alþingi í
síðasta skipti árin 1877 fóri heil-
hans mjög hrignandi, fór hann
þá að tapa minni og vonda sín
og utan við sig sín saman
meir og meir eftir fóri er lengu
list. Síðasta arit var hann
altaf fengt habolin en hylle
þó jafnan vena meir etda munni
þangad til henni dó ~~a~~ ^á tæs.

1879 á 69 alduarsári.

F heilan mannsaldur hafti
Jón ummit að framförum fót-
virjasar sinnar. Hann hafti eftir
það met svo miklu keppu
og ósjerplagni að hann yaf

met sunni sagt við þjóðina, "þjer vinn jeg það jeg vinn." Hann talati fregar aðrið
þoða og hann talati sunnast
kvæði við i' ~~þessum~~ brjóstum
allra góðra Íslendinga. Orð
hans glæddulu hja þeim
frænsist, framparating og
fjelagsanda og frambreyndu
í hans bárin mikinn og heilla
níkan árangur. Síðu Íslands
stundati henni meira en nállar
annar, og heirenni meira lítt og
gæyma nafn hans var ókunnað
aldini. Allar konundi slystili
Íslands mann met rivingar
og pakkeklöfti minnast hans
sem eins fyrir besta og að ekki
mans er Ísland hefur ~~þessum~~
eignast.

